

DÝRINI FÆKKA

Um 600 stærri dýraslög eru við at doyggja út

■ FRÁ OKKARA TÍÐARROKNING OG TIL 1800 DOYÐI EITT DÝRASLAG ÚT HVÖRT 55. ÁR

■ Í SIÐSTU OLD EITT DÝRASLAG ANNAÐ HVÖRT ÁR

■ NÚ VERÐUR DÝRARIKIÐ EITT DÝRASLAG FÁTEKARI HVÖRT ÁR

Nokur av hesum dýraslögum doyggja út, tí at menniskjan tekur jorð teirra til dyrkingar ella drepur tey vegna tann skaða, ið tey elva; men í mongum fornum eru pengarnir, dráphugurin og býttleikin hjá menniskjanum, grundir til at hesi dýraslög doyggja út, og er hetta mikið harmuligt.

Tey, sum ferðast í útheiminum, og har millum annað fara at vitja dýragarðar, mugu endiliga hyggja eftir elefantum, nashyrningum, bissonoksum og keitgurum, tí um fá ár eru hesi dýraslög útdeyð, í øllum fornum sum vill.

Har sum sivilisjónin treingir fram, minka dýrini; og ongar friðingar, reservatir ella onnur tiltøk, ið gjord hava verið og verða, hava hjálpt at byrgja fyrri at hesi og onnur dýraslög doyggja út.

TOL IÐ TALA

Frá okkara tíðarrokning og til ár 1800 minkaði eitt dýraslag hvørt 55. ár, tað vil við øðrum orðum siga 33 slög. Í siðstu old doyðu eitt annað hvørt ár, og nú verður dýrarikið hvørt ár eitt dýr fátækari.

Bara av súgdjörum vóru 33 slög útdeyð við ár 1800. Í seinastu old doyðu onnur 33.

Ár 1944 var talið komið uppá 106, nú væntast tað at vera uppi á 120, og roknað verður við at ár 2000 vilja 50 onnur súgdjöraslög verða útdeyð.

HVORJI DÝR FARA

Á tí syrgiliga listanum yvir tey dýr, sum skjótt fara at doyggja út, er millum annað: tann hvít storkurin og hornugla, av hvørjum tað í øllum Europu valla eru meira enn 1000 par eftir; annars er tað fiski-

oturin, murnuldýrið, kolabjornin, kavaleopardurin, bævarin, risaskjald boka, silvurhegrin, isfuglurin og mong onnur, ið verða sjáldsamari ár eftir ár.

Krokodillumongdin er síðan 1900 75 pst. útruddað, fyrri at konufólkini kunnu fáa skógvar og taskur av teirra skinnum.

Av tí asiatisku leyvini, sum var at finna í øllum miðeysturi, eru bara 250 eftir, og finnast tær í einum reservati við Bombay, har væl verður ansað eftir teimum.

EITT DÝR GEVUR 15000 KR.

Kongarikið Nepal hevði fyrri trim um árum síðan 500 indiskar nashyrningar; nú er talið komið niður í 50, hóast teir, ið ansað eftir, hava loyvi at skjóta snikiskotmenn uttan ávaring. Eitt einkult dýr kann skaffa 15000 kr., tí tað pulveriseraða hornið sigst, at vera eitt sikkurt kærleiksmíðal, og er tí stórt eftirspurningur eftir tí. Á sama hátt gongst tað við einum afrikanskum gaselluslagi; feittíð av hesum dýri skal vera so gott ímóti gikt. Av fleiri miljónum dýrum eru bert 100 eftir, og eru tey innigyrð. Og tað eru bara 20 stykkir eftir av tí suðurafrikanska addo elefantinum.

STORHVALARNIR SAMA VEG

Bláhvalurin hevur eina stodd

uppi umleið 33 metrar, og fer hann saman við øðrum stórum hvalum, óivað at verða útruddaður áðrenn aldarskiftið.

Eitt tað mest týðandi veiðudýri rundan um Grønland í 18. öld var grönlandshvalurin — tann siðsti varð myrdur í 1927.

Vit megu bara vóna, at tað eydnast við alheimsreglum, at forða tí

menniskjuni.

Myrðingin heldur áfram hóast mótmæli frá allari verðini. Sjálvt pávin appellaði úrftaleyst til íbúgvarnar í tí landinum, sum hevði dýranna «skytshelgen» Frans av Assísi.

6 MILLJÓNIR SKINN

Í landsynning Asiú verður meira enn ein hálv millión dripið av vatn- og pythonslangum, hvørs skinn verða seld fyrri hogan pris.

Tey fyrstu chinchilla skinnini, verðsins dýrastu skinn, komu frá Peru, Chili, og Bolivíu, har tað fanst ein hópur av blágráum gnag-

teir kunnu skræðla ein nása uppá 30 sekundir.

Eitt tilíkt blóðbað kann natúran ikki klára, og tey seinastu 5 árin minkaði kópamongdin frá 5 milljónum til hálsa áðru millión.

Um nokur fá ár liggur tann seinasti harp-kópurin deyður á ísinum.

Onkur heldur at tilíkir ræðuleikar finna ikki stað í 20. öld; men filmurin »The killers« visir tað svart uppá hvitt.

Tá ið hetta kom fram, og tað almenna fekk at vita tað, vóru tað fleiri túsund, ið sendu mótmælis-skriv inn, og tann kanadiska stjórnin var noydd til at gera okkurt við

Slik bjarnaskinn verða ikki at fáa hendur á um nokur ár

stóru myrðingini, sum oljuindnaðurin orsakar, á nokur av okkara mest áhugaverdum dýrum. Enn hevur tað ikki eydnast.

SAFARI

Talið á ísbjartum er tey seinastu 30 árin minkað við helvtini. Norsk ferðamannafelag fyrirleikað arktisk safari — og ongin kunnleiki nýtist til hesar veiðuferðir, so ein og hvør kann koma við; so hesar bjarnir fáa ikki altíð so mjukan deyða.

Í Suðureuropa verða hvørt ár í minsta lagi 100 milljónir smáfuglar fangaðir ella sko'nir undir flognum, millum annað lerkar. Tey stokkutu gramminj av kjóti, ið eru á hesum fuglum, kunnu neyvan hava nakran týðning sum føði fyrri

dýrum í fjøllunum. Nú finnst tey so at siga bara í pelsdýrafarmum.

Ur tí bleyta brúna skinninum hjá áarildirinum fæst nert; men við einari framleiðslu uppá 6 milljónir skinn um árið, vil tað óivað ikki undra nakran, at hetta dýrslagið er við at minka.

Zobilin var fyrri 50 árum síðan so sjáldsamur at »bara« 70.000 skinn komu á marknaðin.

Í 1901 kom ávaring frá dýrafrøðingum um, at steðga at veiða bævar nir í Kanada.

Árið eftir varð selt fyrri meira enn eina hálsa millión krónur í bævaraskinnum.

Fyrri hundrad árum síðan varð tað bannað at veiða havotin við Beringshavið, Kalifornien og Aleutarnar; men dýrið er so at siga útruddað nú.

Umleið 30 000 afrikanskir leopardar mugu hvørt ár doyggja, fyrri at kvinnur kunnu balla kropp sín inn í skinnið hjá hesum dýri. Dýrini verða ikki skotin, tí hetta hevði oyðilagt skinnið; men harafturimóti verða ymisk sløg av fellum lögð fyrri tey, so tey pinast ræðu lgt áðrenn tey verða dripin við gassum.

Hovdu kvinnurnar sæð hvussu skinnið verður fingið til vega, hevði kaldasveittin sprungið fram ímóti pelskápuna.

SKRÆDLAÐIR Á LIVI

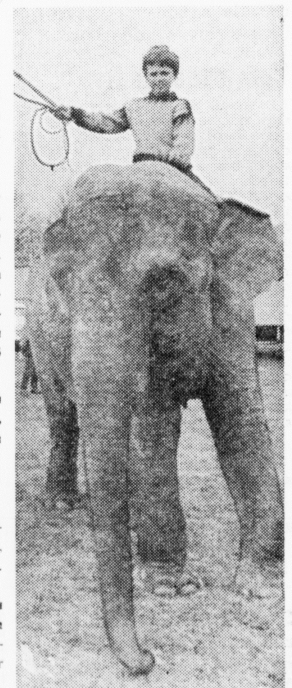
Í 1964 kom ein kanadiskur blaðmaður saman við einum fotografi, fram á eitt ræðuligt blóðbað við St. Lawrence-munnan.

3-4 vikur gamlir núsar vórðu skræðlaðir á lívi. Tað fingu hvíta skinnið, ið kallast — whitecoat — verður tikið av teimum meðan teir eru á lívi.

So goðir eru hesir »skokallaðu« veiðumenn til hetta arbeiði, at

veiðurættindini. Ímillum annað skuldi ikki veiðast meira enn 50.000 kópar í árinum 1965.

Byrjað varð at veiða 12. mars, og longu 48 tímar seinni vórðu 50.000 dripir; men hóast forboðið, varð hildið áfram at veiða, og 4. dagin vóru teir komnir uppá 80.000 kópar. Tann 10. april segði eitt blað í Montreal at talið var uppi á 150.000.

Elefanturin verður sjáldsamari ár aftaná ár

Hesir feyvungar hava enn nokur ár eftir at líva